

Pavla Pohořálková

Teaching Grammar in Specific Forms of Education
(In-company Courses – Adult Learners)

ÚAJD FF UK, Praha, září 2013

Posudek vedoucí diplomové práce

Doc. PhDr. Jarmila Mothejzíková, CSc.

112 stran (z toho 88 stran textu DP), anglicky, české resumé

+ 2 typy příloh, které 1. obsahují vyhodnocení a materiály

z pedagogického výzkumu

2. obsahují ukázky výukových materiálů.

Diplomantka ve své prakticky orientované a velmi pečlivě propracované DP zpracovává téma, které reflektuje dílčí aspekt v současné situaci ve VAJ v sektoru soukromých jazykových škol v etapě dozrívání dominance komunikativní metody se všemi jejími v praxi ověřenými insuficiencemi, mezi něž patří i nedostatečná výuka gramatiky. Zmapování terénu jazykových škol a tzv. firemní výuky, jež prakticky stojí mimo pozornost vědeckého výzkumu a bádání, je dalším pozitivem této práce. Z tohoto hlediska je třeba hodnotit téma DP jako velmi aktuální, relevantní a přínosné.

Předložená DP má klasickou výstavbu práce v oblasti aplikované lingvistiky: část teoretickou, traktující téma synchronně i diachronně, a část praktickou obsahující pedagogický výzkum s popisem metodologie, analýzu výzkumu, závěry plně využitelné ve výukové praxi ve věkové kategorii dospělého žáka.

V teoretické části DP (kap. 2, 3, 4.1) autorka věnuje stejnou pozornost tématu hlavnímu (výuka gramatiky v JŠ) i spojeným subtématům, jako jsou role aspektů lingvistických (2.1 – postaveno na Krashenovi), didaktických (2.2 a 2.3), pedagogicko-normativních (3.1), psychologických (3.2) a sociologických (3.3). Za velmi podnětné považují inkorporaci legislativních aspektů ve VAJ na JŠ (3.1.4) a reflexi vybraných výukových textů (kap.5).

V teoretické části své DP autorka ze širokého okruhu prací vyhledala a zpracovala relevantní sekundární literaturu, na jejímž základě jako východiska pro část empirickou - výzkumnou - a aplikační zvolila deskripci a analýzu frekventních výukových metod a teorií učení druhé poloviny 20. století. Tuto část DP by obohatila inkorporace Berlitzovy metody, téměř neoddělitelně spojené s výukou CJ na jazykových školách, a dále tzv. „grammaring“ D. Larsen-Freemanové, jež jsou zajímavé právě pro svůj specifický přístup k výuce gramatiky ve VCJ.

Pedagogický výzkum (kap. 5), realizovaný v JŠ Glossa na reprezentativním vzorku 239 respondentů, splňuje veškeré požadavky na validitu, reliabilitu, objektivnost i aktuálnost a lze jej hodnotit pouze jako velmi podnětný a přínosný jak po stránce obsahové, formální i z hlediska zpracování. Autorka se zde zaměřuje na pedagogické, psychologické i didaktické faktory vyučovacího procesu v daném typu výuky; vycházejíc od „needs analysis“-cílů frekventantů, sleduje cíle-očekávání zaměstnavatelů a možnosti firemní výuky. Autorce se zde výborně zdařilo propojit teoretická východiska práce a traktované hypotézy z pohledu diachronního i synchronního s vlastním výzkumem. Je velmi potěšující, že autorka citlivě vyhodnocuje dílčí závěry výzkumu, nenechává se vést svými výchozími hypotézami, jak se někdy stává právě u diplomových prací, ale kriticky postupuje od jednoho vyhodnoceného poznatku k dalšímu tak, že další krok podřizuje dílčímu závěru etapy předchozí.

Organické propojení výzkumu s částí teoretickou a navázání na výukové teorie činí závěry validními, spolehlivými, objektivními a plně využitelnými ve výuce.

Závěr

Předložená DP představuje v řadě aspektů podnětný přínos k současnému dění a VAJ v českých jazykových školách a v jejich specifické formě výuky – firemní výuce. Velmi kladně hodnotím jak vlastní výběr této aktuální problematiky, autorčinu vysokou motivaci, široký záběr i kritické uchopení problematiky, organické propojení části teoretické a historické s pedagogickým výzkumem, způsob provedení výzkumu a deskripce, širokou bibliografii, relevantní závěry z výzkumu a dovedení těchto validních závěrů do oblasti konkrétní výukové praxe.

Obsahová relevance se pojí s vysokou kulturou anglického jazyka (pouze s minimálními odklony od normy), efektivním způsobem vyjadřování i zpracování DP a perfektním formálním vypracováním.

Výrazně pozitivním aspektem autorčiny práce je i její vysoká míra samostatnosti v průběhu zpracování DP, což ukazuje mj. i na autorčiny výborné předpoklady pro odbornou a vědeckou práci.

Pro případnou další odbornou nebo vědeckou práci na daném tématu autorce doporučuji drobné úpravy a doplnění: např.: Seznam zkratk (str.8) doplnit o zkratky metod uváděných v DP, jako: GTM, ALM, CLT. Résumé (zde kap.8) předsunout před Bibliografii (kap.7) za Závěry (kap.6). Pojmenovat přílohy (Apendix 1-9), alespoň v obsahu. Nebývá zvykem číslovat přílohy v kontinuitě paginace celé předchozí práce. Rozšířit počet posuzovaných učebnic. V případě práce vědecké doložit práci i konkrétními dotazníky.

Předložená DP splňuje vytyčené cíle, plně odpovídá všem požadavkům na DP z aplikované lingvistiky a má veškeré náležitosti dle požadavků FF UK. Z výše uvedených důvodů předloženou DP ráda doporučuji k obhajobě a po úspěšné obhajobě navrhuji předběžně klasifikaci výborně.

V Praze 4. září 2013

Doc. PhDr. Jarmila Mothejzíková, CSc.
ÚAJD FF UK

Otázky k obhajobě:

1. Termíny „*foreign*“ a „*second*“ *languge* a „*acquisition – akvizice*“ se v odborné literatuře používají s různorodou sémantikou. V úzu autorky jde spíše o americké pojetí těchto výrazů. Prosím o krátký popis různých významů. (Souhlasí autorka plně s pojetím Elvise – jak jej cituje na str. 12 v bodě 2.1.1 první odstavce?)

2. Ve výukové praxi JŠ již dlouhodobě v celém světě, i u nás, dominuje Berlitzova metoda, jež je navíc specifická i ve svém přístupu k výuce gramatiky. V kontrastu k tomuto přístupu Diane Larsen-Freemanová postuluje „*grammaring*“. Prosím o stručné srovnání těchto koncepcí. (<http://...larsen-freeman> a *larsen-freeman pie chart*)